

**Accountantsverslag
PwC 2019 - reactie van
het college aan de
raad
Concept**

29 mei 2020
M. A. Jonker
Concerncontrol

**Gemeente
Haarlem**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Conclusie	4
3.	Kernboodschappen	5

1. Inleiding

In het kader van de opdracht die aan de accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC) is verstrekt, heeft PwC het accountantsverslag 2019 uitgebracht. PwC heeft haar controlebevindingen besproken met de portefeuillehouder financiën en vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie. Met het controleren van de jaarrekening 2019 komt een einde aan een periode van acht jaar samen optrekken. PwC is begonnen in een stevige periode waarin er noodzaak was de bedrijfsvoering op orde te krijgen. PwC won de aanbesteding met de titel van de offerte: 'Waar hard en zacht samenkomen'. Dat heeft PwC ook weten waar te maken. Stapsgewijs zijn verbeteringen aan gebracht en PwC heeft daarin Haarlem terzijde gestaan, met geduld en vasthoudend. Steeds meer kon PwC terugvallen op de controles van de interne accountantsfunctie. Stevige en goede gesprekken zijn gevoerd over de positionering en de positie van een onafhankelijke controle functie. De laatste jaren is een steeds diepgander gesprek gevoerd over de noodzaak om de controlefunctie meer te verschuiven van de interne accountantsfunctie naar de eerste en tweede lijn van defensie. PwC is steeds een kritische gesprekspartner geweest zonder de relatie uit het oog te verliezen. Bijdragen aan publieke waarden vraagt om een betrouwbare en rechtmatige overheid en kritische gesprekspartners. PwC heeft door al die jaren heen laten zien zo'n gesprekspartner te willen en kunnen zijn. Het college wil PwC daarvoor hartelijk bedanken.

De controle van de jaarrekening 2019 moest noodgedwongen door de Corona-maatregelen meer op afstand worden uitgevoerd. Desondanks is binnen de afgesproken termijnen de controle uitgevoerd en het accountantsverslag opgeleverd. Het college spreekt naar PwC daarover zijn waardering uit.

In deze notitie informeert het college de raad over de uitkomsten van de controle (hoofdstuk 2) en de reactie en beoogde opvolging van de kernboodschappen (hoofdstuk 3).

2. Conclusie

Het opstellen van de jaarrekening 2019 is goed doorlopen. Gedurende het jaar is meer aandacht uitgegaan naar aanbestedingen en inhuur. Er worden fors minder onrechtmatigheden vastgesteld. Ondanks deze halvering zijn er nog verbetermogelijkheden waar aan gewerkt wordt.

Bij de jaarrekening 2018 was een stevige ronde naposten nodig. Dat is vervelend omdat tijdens de controle nog naposten verwerkt moeten worden die leiden tot aanpassingen in de jaarrekening, terwijl de accountant al aan het controleren is. Een 'anti-napost brigade' heeft samen met het primaire proces er voor gezorgd dat er bij de jaarrekening 2019 geen naposten ronde nodig was. Nu de nafase beter verloopt, kan meer aandacht uitgaan naar de fase van samenstelling van de jaarrekening. Daardoor is een volgende verbeterstap mogelijk.

PwC heeft geconstateerd dat de schattingen in de jaarrekening van het sociaal domein en de grondexploitaties evenwichtig zijn. De verantwoording van bezoldiging topfunctionarissen vindt adequaat plaats. Is bij de SiSa sprake van een bekende onzekerheid als gevolg van nog onduidelijk rijksbeleid in de vertaling van de toepassing van BTW regels voor het sportbedrijf.

Vanaf 2020 gaat de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording anders ingericht worden. In de reactie van 2018 was aangegeven dat er een voorbereidende notitie in 2019 opgesteld zou worden. Dat is niet gerealiseerd. Inmiddels wordt aan deze notitie gewerkt. Voor Haarlem is deze verandering minder spannend gelet op een volledig ingerichte interne accountantsfunctie.

De fouten en onzekerheden van PwC ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid vallen binnen de goedkeuringstolerantie. PwC verstrekt een goedkeurende controleverklaring (getrouwheid en rechtmatigheid) bij de jaarstukken 2019.

3. Kernboodschappen

Hieronder geeft het college per kernboodschap van PwC haar reactie en beoogde opvolging.

1. "Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld"

Het college heeft met instemming kennis genomen van de goedkeurende verklaring van de accountant voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de jaarrekening en bijbehorende bijlagen, onder voorbehoud van ongewijzigde vaststelling door de raad.

2. "Onderbouwing prestatielevering sociaal domein nog niet gewaarborgd, waardoor onzekerheden jaarlijks hoog blijven"

Dit werd vorig jaar ook geconstateerd alleen dan nog breder en wel voor PGB's en controles prestatieleveringen Jeugd en Wmo. In 2019 was het voornemen dat bij WMO en Jeugd de interne controles door de afdelingen zelf uitgevoerd zouden worden. Dat voornemen is ook daadwerkelijk in 2019 uitgevoerd.

Het oordeel van PwC over de prestatielevering 2019 beperkt zich nu tot de PGB's.

Voor de prestatielevering van PGB's zijn de gemeenten afhankelijk van het SVB. Het SVB levert niet per gemeente prestatieverklaringen voor de PGB. Dit kan enkel opgevangen worden door zelf onderzoek te doen of dat uit te besteden. Er zal een afweging gemaakt worden of resultaat en inspanning tegen elkaar opwegen. Deze afweging is nodig omdat de vragen die door Haarlem gesteld worden aan cliënten in het kader van het cliënttevredenheidsonderzoek niet voldoende is.

Voor de rechtmatigheid Zorg in natura geldt dat een aantal aanbieders, ondanks veel inspanning en rappel vanuit de gemeente, niet tijdig een productieverantwoording heeft ingediend. De eigen gemeentelijke interne controlemaatregelen zijn nog niet voldoende om de rechtmatig aan te tonen. Dit blijft inzet en aandacht vragen in 2020.

PwC doet een aantal aanbevelingen over de beheersmaatregelen voor de omzetgarantie voor zorgaanbieders. Het college ziet in deze aanbevelingen steun voor de Haarlemse aanpak waarbij voor uitbetaling aan aanbieders al controlemaatregelen zijn ingebouwd.

3. "Rechtmatigheidsfouten met betrekking tot Europees aanbesteden blijven materieel"

Gedurende het jaar 2019 is meer aandacht uitgegaan naar aanbestedingen en inhuur. Er worden fors minder onrechtmatigheden vastgesteld. Ondanks deze halvering zijn er nog verbetermogelijkheden waar aan gewerkt wordt. De organisatie wordt zich steeds bewuster van het inkoopbeleid. De onderbouwde vraag aan de directie om te mogen afwijken van het inkoopbeleid (gaat niet om Europese aanbestedingen) komt steeds vaker voor en is een indicatie van het toegenomen bewustzijn.

In de afgelopen periode is nog een aantal mantelcontracten afgesloten voor inhuur. De resultaten daarvan zijn niet eerder dan in de volgende jaarrekening zichtbaar. Verder zal een analyse

opgesteld worden van het residu aan rechtmatigheidsfouten om te beoordelen hoe deze fouten voorkomen kunnen worden.

4. "Leesbaarheid jaarstukken blijft goed"

Naar aanleiding van de indicatorenconferentie in 2019 is meer aandacht besteed aan presentatie, toelichting en logica van toedeling van indicatoren. In het jaarverslag 2019 neemt PwC deze verbetering waar. Net als vorig jaar geeft PwC aan dat de programmaverantwoording in vergelijking met andere gemeenten goed leesbaar is. Het college blijft zich inzetten voor een goed leesbare verantwoording.

De beoordeling van de kwaliteit van de paragrafen is gunstiger dan vorig jaar. De paragraaf lokale heffingen kent nu de score goed. Er is extra aandacht besteed aan het opstellen van de paragraaf bedrijfsvoering. Dat is terug te zien in de beoordeling die nu op toereikend staat. Er is alleen bij deze paragraaf nog verbeterpotentieel te realiseren.

5. "Financiële positie is stabiel"

De financiële positie laat een verbetering zien op de schuldpositie. Het achterblijven van investeringen bij de planning is de belangrijkste oorzaak daarvan. Vanuit het perspectief van de resultaten voor de stad is dit weer minder gunstig. Haarlem heeft relatief weinig reserves en daarmee beperkt eigen vermogen.

6. "De financiële ontwikkelingen in de grondexploitatie zijn positief"

Haarlem kent in vergelijking met andere 100.000+ gemeenten weinig grondexploitaties. In 2019 hebben deze grondexploitaties zich per saldo verbeterd. Er zal bezien worden of actualisaties eerder in de tijd uitgevoerd kunnen worden. Mede gelet op de relatief beperkte aantallen grondexploitaties en de financiële positie van Haarlem, getuigen voorzichtige inschattingen van prudent financieel beleid.

7. "De kwaliteit van het afsluitproces is afhankelijk van de derde lijn"

Ondanks dat er geen naposten meer verwerkt dienden te worden in tegenstelling tot bij de jaarrekening 2018 geeft PwC aan dat in de opstelling van de jaarrekening nog substantiële aanwijzingen van de derde lijn nodig zijn om een getrouwe en rechtmatige jaarrekening samen te stellen. Een belangrijk te zetten stap voor verbetering bij de jaarrekening 2020. Daarbij kan dan ook gebruik worden gemaakt van de uitkomsten van het 213a onderzoek 'Drie lijnen van Defensie' dat op dit moment uitgevoerd wordt.

Dit is een uitgave van gemeente Haarlem,
[Kies datum]

Tekst: [Naam],
Fotografie: [Naam],
Ontwerp: [Naam],
Drukwerk: [Naam]

Postbus 511
2003 PB Haarlem
Tel. 14 023

haarlem.nl